

Con Búp Bê Rách

Nguyễn Ngọc Tuyết

Bé Lan ngồi trước cửa nhà. Gọi là cửa cho có gọi chứ đó chỉ là một tấm phen bằng lá buông mẹ nó lượm được đâu đó cột tạm vào cây cọc tre để mở ra khép lại . Cả nhà đi làm cả. Mẹ, chị hai, chị ba . Cái nhà không có đàn ông này lúc nào cũng tắt bật như vậy . Chỉ có con bé Lan sáu tuổi là được coi nhà. Mà nhà có gì để coi đâu . Chẳng lẽ ăn trộm vào lấy cái nồi nhôm méo mó, mấy cái chén mũ đen xỉ hay manh chiếu rách nát dựng trong góc nhà để đem trải ra nền xi măng lạnh lẽo, chỗ nằm ngủ của mấy mẹ con !

Bữa nào cũng như bữa nào, cứ sáng ra là bé Lan ngồi trước cửa, ngó mông lung . Cái góc quán cà phê bên kia, kẻ ra người vào đa phần là mấy chú chạy xích lô, chạy xe ôm ghé lại uống ly cà phê đen sớm, sau đó cũng lèo tèo rải rác mấy chị mấy bà đi chợ về . Phía đầu hẻm là một phòng chơi Games nhưng bé Lan chỉ đi qua mấy lần cùng chị ba chứ chưa được bước vào lần nào. Nghe chị ba nói trong đó vui lắm, đủ thứ hình ảnh, thú vật đầy màu sắc rực rỡ .

Chùng nào cũng đi học, biết chữ chị sẽ cho cùng vào chơi !

Lần nào nghe vậy, bé Lan cũng rộn rã như trống đánh trong bụng. Nhưng chị ba nói vậy mà không biết chùng nào ? Chị ba năm nay mười tuổi rồi mà cũng chỉ mới học được một hai năm ở trường giáo xứ thôi . Cả chị hai cũng chưa được tới trường nữa là , hay tại mẹ không có tiền cho hai chị tới lớp ? Trường giáo xứ khỏi phải đóng tiền mà ! Hết ngó mông ra đường bé Lan lại quay về với đàn kiến của mình . A, hôm nay có vẻ chúng làm việc nhiều đây . Dưới ngạch cửa có một đường nứt chạy dài, khá sâu, gang sọc của mây con kiến vàng quen thuộc này đó. Đàn kiến như những người bạn thân thiết bé Lan theo dõi hằng ngày. Nhìn kia, hai con đang tha hột cơm chui tọt xuống kẻ nứt , đằng sau là một hàng kiến dài ngoằn tha gì cũng không biết, chỉ thấy trắng trắng , con nào cũng có vẻ bận rộn nhưng vẫn không quên cọ râu chào nhau khi gặp bạn dọc đường . Hôm nào bé Lan cũng nhìn bầy kiến, hôm nào cũng thấy chúng làm những công việc giống nhau, chỉ trừ những ngày mưa . Lúc đó thật là buồn bởi lũ bạn kiến sẽ trốn tiệt dưới tổ và bé Lan chỉ còn một mình với buổi sáng, buổi chiều trong nhà. Buồn đến nỗi chẳng muốn vào bới chén cơm nguội mẹ nấu để lại mà ăn nữa . Không có lũ kiến, không có niềm vui được vầy vãi hột cơm ra ngoài cửa cho kiến tha, bé Lan không muốn ăn chút nào . Chỉ còn cách chạy vào lục chiếc túi rách của chị ba, lấy ra quyển Học Văn coi hình cho đỡ buồn . Nhưng phải nhớ để vào chỗ cũ trước khi chị ba về đó . Chị quý quyển văn ấy lắm, hồi mới đi học cha xứ đã cho mà . Đám con nít xóm này đều học vỡ lòng ở trường giáo xứ Hoà Bình hết, dù có đi đạo hay không, cha mẹ chúng đâu có tiền đóng cho trường nên có cha xứ dạy cho biết đọc biết viết là tốt rồi . Cha chỉ dạy đến lớp ba thôi . Chị ba, chị hai cũng được học bấy nhiêu đó. Nhưng chị ba nói :

Lớn lên cùng sẽ đi học ở trường !

Bé Lan tin chị ba lắm, chị ba chưa bao giờ nói dối nó . Nhưng chùng nào ? Chùng nào đây ?

*

Hạnh ngồi trước thau đồ chưa giặt, người đau như bị ai giằn . Hai thằng khách đêm qua dữ dằn quá . Đi giá “bèo” mà nó hành mình tới tã cả . Đôi tay vò đồ giặt mà bụng như ngủ mê m. Giá như được chui xuống đâu đó ngủ một giấc ! Nghĩ vậy nhưng bọt xà bông cứ đầy lên trong thau , bàn tay Hạnh vẫn vò, vẫn vắt . Có lúc chị vò thật mạnh như để tỉnh ngủ, hay như để vò nát nỗi đau, nỗi hận trong lòng . Hai đời chồng, ba đứa con, ngoài ba mươi tuổi mà Hạnh còn cỗi như xé chiều . Lâu lắm chị không còn niềm vui,

nụ cười .Gọi chồng cho ra về chứ có đứa con nào của chị được mang tên cha đâu. Bọn đàn ông khốn kiếp chơi đã rồi đi . Năm trước vừa gặp được tay chạy xích lô tử tế thì hần lẩn dưng ra chết vì bệnh tim . Cũng đáng đời cho Hạnh, cô gái đã rời bỏ miệt vườn ở một tỉnh đồng bằng “gạo trắng nước trong” chạy theo ánh đèn TP , không biết mình chỉ như kiếp thiêu thân đại khờ, nông nổi . Hạnh lắc đầu, bọt xà bông lại dưng lên, trắng xoá . Thôi dưng nhớ, dưng nghĩ nữa, lâu quá rồi mà. Nhưng đời mình tàn tạ, còn mấy đứa nhỏ thì sao ? Mây sao ngu quá, cứ dễ hoải . Sao không phá đi cho rồi . Thân còn Lo chưa xong ... Tụi bạn cùng nghề vẫn chửi thẳng vào mặt Hạnh mỗi khi chị đến năn nỉ vay tạm ít tiền . Nuốt nhục mà van xin chúng, miễn sao lo được cho con khỏi đầu đường xó chợ, cơm ngày hai bữa .

Giống như bây giờ, mỗi một đến mấy Hạnh cũng đến giặt đồ để giữ mối . Ngày mưa ngày bão, khách không có thì cũng còn được chút cháo qua ngày . Nước mắt cạn quėjo rồi , lòng người đàn bà bất hạnh chỉ đầy rẫy nỗi lo toan . Ước mơ lớn nhất là cho con đến trường dưng như đã ra khỏi tầm tay . Biết bao lần chị hi vọng rồi thất vọng . Con bé Thủy mười ba tuổi đầu cũng đi bưng bê ở quán cà phê, bé Cúc mười tuổi đã gia nhập vào đội quân nhặt rác trong Thành Phố , chỉ còn bé Lan... Có phép màu nào để nó “Đổi đời” không ?

Hạnh cúi đầu. Bọt xà bông bắn vào mắt, cay xè. Đôi bàn tay ngày nào tránh né cây cuốc ,lưỡi mác giờ lại quần quật giặt đồ, lau nhà, nấu cơm.. mà lại không phải là cho nhà mình, cho con mình . Nghĩ đến bé Lan đang ở nhà một mình, đang lọng cọng bới cơm ra chén, và nuốt từng miếng cơm nguội với chút dưa mắm mẹ để lại ban sáng, đôi tay Hạnh lại vô mạnh, vô mạnh không ngừng, từng lớp bọt cứ trào lên, trào lên trắng xoá trong thau đồ .

*

Chị có mấy con ?

Ba đứa con gái .

Các cháu có đến trường không ? học lớp mấy ?

Dạ, chỉ học trường giáo xứ Hoà Bình đến lớp ba . Không vào trường nhà nước được vì không có hộ khẩu, chỉ có khai sinh .

Sao chị ở đây lâu rồi mà không có hộ khẩu ?

Hộ khẩu gốc dưới tỉnh, lâu quá nên bị xoá, giờ em không có KT3 nên chưa xin hộ khẩu được .

Cô phỏng vấn viên của dự án AAV quay nhìn sang chị Tâm ,tổ trưởng dân phố, chị này nói nhỏ :

Chị Hạnh có lúc đi lúc ở, nghề nghiệp không ổn định nên chưa nhập được hộ khẩu . Mấy đứa nhỏ vì vậy cũng bị ảnh hưởng .

Cô phỏng vấn viên thở dài . Đây vẫn là chuyện đau đầu của TP có rất nhiều người nhập cư trái phép này . Thậm chí rất nhiều trẻ sinh ra còn không làm được khai sinh nữa là. Nhiều cô giống như chị Hạnh đây không một giấy tờ tùy thân, sinh con ra lại nối tiếp kiếp sống vật vờ của cha mẹ . Lúc này, trên đường đến đây, chị tổ trưởng dân phố đã mách nhỏ :

Chị Hạnh này làm gái bán thời gian, đêm đi khách, ngày lao động lật vật, ai mướn gì làm nấy. Khó khăn lắm nhưng mình không biết làm sao, bởi ở đây còn những gia đình ngặt nghèo hơn .

Khách ra về thật lâu mà Hạnh còn nghe một mối, chán chường . Nghe chị tổ trưởng nói cô phỏng vấn viên làm việc cho dự án gì đó nhằm tìm hiểu những khó khăn đời sống và đề ra giải pháp giúp đỡ của

cộng đồng nhưng chắc cũng là “mò kim đáy biển” mà thôi . Từ lâu, hi vọng cũng tắt ngấm như nụ cười trên môi Hạnh rồi . Chỉ tội nghiệp con bé Lan, cứ hau háu nhìn mấy vị khách lần đầu bước vào gian nhà rách này . Có lẽ nếu trong tay hai vị khách có cầm thêm chiếc đĩa thì nó sẵn lòng tin đó là những cô tiên trong truyện cổ tích chị ba nó kể cho nghe nữa đó .

*

Buổi chiều đi lượm rác về, Cúc hí hửng dúi vào tay em con búp bê :

Cho cưng nè, đẹp không ?

Bé Lan mừng quýnh . Bao lâu nay nó mơ một con búp bê như vậy . Đôi mắt xanh biết mở nhắm nè, cái đầu tóc vàng óng như tơ tết thành hai bím thật dễ thương nhé. Chỉ có chiếc áo đầm bị rách một mảnh dưới đầu gối và đôi giày vắng đầu mắt . Nhưng hề gì , con búp bê vẫn đủ hình đủ dáng, vẫn xinh xắn tuyệt vời trong bàn tay nhỏ bé của Lan .

Áp con búp bê vào mặt , Bé Lan thì thầm :

Em búp bê ơi ! Mình làm chị em nha ! Mình sẽ chơi cùng nhau vui lắm . Rồi hai chị em mình sẽ đi học . Chị ba nói chị sắp được đi học rồi mà. Học ở trường cha xứ cũng được .

Bé Lan nói tía lia , như chỉ có nó và con búp bê trước mặt . Cúc đứng nhìn em hề hã . Chưa bao giờ con bé vui như vậy . Công nó dành con búp bê trong bãi rác với bọn nhỏ cũng không uống . Phải xin mẹ cho bé Lan đến trường giáo xứ thôi . Học lớp dưới chưa phải lo tiền, mà biết được chữ . Chỉ có mình .. Cúc thở ra, không biết chừng nào mình mới được đến lớp . Hay mãi mãi chỉ đi ngang qua thêm trường ngó vào vậy thôi ? Hôm qua chị hai còn nói :

Mai một chị hai qua Campuchia bán cà phê, có nhiều tiền sẽ về lo hộ khẩu cho nhà mình . Rồi Cúc và Lan sẽ được đi học, học lên lớp hoài cho thật giỏi .

Có lẽ vì vậy mà mấy ngày nay mẹ cứ thấy chị hai về nhà là la mắng dữ quá. Chị hai nói sang bên kia kiếm được nhiều tiền mà sao mẹ lại la .

Mày mới nứt mắt đã muốn tàn đời hã con . Bộ bên đó tiền rớt đầy đường cho mày lượm à . Sao mà ngu ngốc nghe lời bọn dốt môi vậy con ơi !

Cúc nghe mà chẳng hiểu gì . Chỉ thấy chị hai vùng vằng cãi lại rồi mẹ vừa la, vừa khóc làm bé Lan sợ chết khiếp . May mà còn có con búp bê ... Ừ, thuở giờ con bé có món đồ chơi nào ra hồn đâu ! Chỉ vài ống chỉ, mấy nắp hộp, mấy lo bìa rỗng thấy tới thấy lui lúc nào buồn . Chả trách mà nó coi con búp bê như em bé thật của mình .

*

Cái chết của con bé Cúc khiến cả khu xóm ngụ cư xôn xao . Bọn đi lượm rác trong xóm kể là đang đi lượm bọc dọc bờ sông gần khu Thanh Đa thì nó vói xuống sông rồi hụp chân vào lỗ hắm . Hình như nó muốn vớt vật gì đó đang trôi trên mặt nước nên vói ra xa vậy . Mấy đứa nhỏ la ầm lên nhưng khoảng đó vắng người , con bé bị cuốn luôn , sáng hôm sau mới tấp lại ở mé trên .

Hạnh đón con về, đặt nằm trên manh chiếu dưới đất, mắt ráo hoảnh, câm lặng. Thêm một vết dao cứa vào con tim chẳng chịt vết sẹo dường như không còn ý nghĩa gì nữa. Chỉ có hai chị em Thủy, Lan là khóc rầm rức, oằn oại. Ngay cả tiếng khóc, nỗi đau cũng không thể vỡ oà ra trong gian nhà tồi tàn này. Mấy đứa cùng đi với bé Cúc thường ngày mắt đỏ hoe, đứa nào đứa nấy như cảm nhận rõ hơn về cảnh sống vất vưởng đầy bất trắc của chúng. Đã có đứa bị lựu đạn cóc nổ chết ngay bãi rác, có đứa vào nhà thương thí vì lao, vì bệnh ngoài da... và còn bao nhiêu đứa nhỏ trên dưới mười tuổi thôi, cái tuổi đáng ra phải sáng sủa chiều chiều tung tăng đến lớp đang phải rải dài tuổi thơ mình trên các bãi rác, các bến chợ, các ngõ ngách của TP phồn hoa nhất nước này?

Tiền cả xóm nghèo quỳên góp chỉ đủ để thiêu xác con bé. Tro cốt mẹ nó cũng gói bên chùa ngoài chợ. Nhà chẳng có bàn thờ nhang đèn gì, rước về chỉ thêm tủi mà thôi. Lại thêm con bé Lan cứ ngẩn ngất khóc chị, làm sao sống nổi.

Tôi tôi người mẹ lại thả vò vò mời đón khách chơi ngoài chợ Gò Vấp. Thân hình chị gầy rộc hẳn đi, có hôm lượn lờ suốt đêm chẳng được khách nào. Mấy đứa con gái mới ra nghề ngày càng trẻ, người đàn bà ba con khó lòng cạnh tranh lại. Hình như bọn gái này mới từ Campuchia dạt về. Cũng từ việc theo mỗi dẫn dắt sang bán cà phê, bán quán cơm rồi tan tác đó thôi. Mà Hạnh thì có hơn gì! Sự phồn hoa đô thị cũng kéo cô gái trẻ khờ khạo rời ruộng vườn để sống kiếp phù du, lại để họa cho từng đứa con rút ruột đẻ đau. Tiếc nuôi ân hận đã muộn màng. Hạnh tưởng mình bán thân xác, nai lưng làm đủ mọi nghề là có thể giữ sự an lành cho con, vậy mà đường hầm trước mặt vẫn tối đen...

*

Bé Lan lại ngồi trước cửa nhà. Sáng nay cũng chỉ mình nó ở nhà. Có vẻ như cả nhà cũng đi làm như mọi khi: Chị hai đi bán cà phê, chị ba đi lượm rác, mẹ đi giặt đồ hay nấu cơm, lau nhà đầu đó. Và chiều tối mọi người lại về. Chị hai sẽ căn nhắc về bà chủ khó khăn, chị ba sẽ khoe mấy món đồ xinh xinh lạ mắt lượm được trong ngày. Chỉ có mẹ là lặng thinh vo gạo nấu cơm nhưng sự hiện diện đông đủ của gia đình vẫn nhẹ nhàng tỏa hơi ấm trong lòng con bé.

Áp chặt con búp bê vào má, bé Lan như quên hết cảnh vật chung quanh. Cuộc đối thoại cứ bất tận trong thế giới của nó: “Búp bê nhớ chị ba không? Mẹ nói chị ba đã đi xa lắm đó. Chị ấy sẽ được vào học ở một trường thật lớn, thật đẹp để sau này kiếm thật nhiều tiền. Chị nhớ chị ba lắm búp bê ơi. Chị cũng nhớ chị hai nữa. Chị hai hôm rồi đi theo di Bảy đầu hẻm đến chỗ nào xa lắm, chị hai nói sẽ mang tiền về thiệt nhiều, thiệt nhiều cho mình đi học, không phải học trường cha xứ đâu nghe, học trường tiểu học ngoài chợ kia. Búp bê biết không, chị hai đâu có nói dối phải không? Thế nào vài bữa nữa chị hai cũng về mà. Rồi mẹ sẽ hết giận, hết chửi mắng chị hai thôi! Có điều bây giờ mẹ buồn lắm, đến la rầy cũng không có nữa, búp bê có biết tại sao không, sao chị sợ mẹ quá. Cũng có tin rồi chị sẽ được đi học không? Cuốn Học Văn của chị ba vẫn còn đây nè, mình khỏi phải mua sách đó...”

Con búp bê vẫn nằm im lìm, mắt mở to, xanh thẳm. Khi đôi tay bé Lan rung rung, đôi mắt xanh nhấp nháy, nhấp nháy như chia sẻ từng lời nói của con bé. Đôi khi trên chiếc áo đầm rách một mảnh ở đầu gối thấm đẫm một giọt nước mắt trong suốt, giọt nước mắt lăn xuống từ đôi má xanh xao của con bé sáu tuổi.

Dưới ngạch cửa, đàn kiến vẫn bò một hàng dài ngoằn trong công việc kiếm ăn cần mẫn như mọi ngày. Cứ mỗi bận gặp nhau, chúng lại cọ râu chào nhau hoặc thông báo tin tức. Đàn kiến cứ bò, cứ bò, không dứt như những câu độc thoại cứ thì thầm, thì thầm trong thế giới lạ lẫm, trong lãnh của con bé ngồi trên ngạch cửa, một mình.